

MMQÑ, MANNA YE IKUKPA

Exodus 15:22-27; 16:1-36

QYQHQ UKPEP-ÑKPQ 58

Eke Ikpọ Owo

IKQ IBUOT: “Mme ñkpọ emi ekeworọ mmọ, man edi uwut-ñkpọ enọ owo; ekenyū ewet mmọ ndida nteme nnyin, emi utit mme eyo ama osim nnyin” (1 Ñwed Corinth 10:11).

I Mme Mmọñ Merah

- 1 Isañ nditọ Israel ama ada mmọ ekebe akai-ikọt, Exodus 15:22
- 2 Akpa itie mmọñ emi mmọ ekeikutde ikọfonke se eñwọñde, Exodus 15:23
- 3 Mbukpo ido nditọ Israel eyarade ewut ke mmọ ndikuni-ñkuni ye Moses, Exodus 15:24; 14:11; Psalm 106:15, 16
- 4 Moses owut idaha spirit anditiene-Christ esie ke edibọñ akam ke ini mmọ ekedude ke afanikọñ, Exodus 15:25; Matthew 5:44
- 5 Ke utibe usuñ Abasi afak nditọ Israel osio ke ndika iso ñkop nsat-itọñ mmọñ, Exodus 15:25
- 6 Abasi ama ọnọ Israel mbet ye ewuhọ emi ofuri owo ekemade, Exodus 15:25, 26; Jeremiah 7:22, 23
- 7 Nditọ Israel ema enam nna ke Elim ke esisit ini, Exodus 15:27

II Manna Ye Ikukpa Ke Udia

1. Ke akai-ikọt Sin nditọ Israel ema esuk Moses ye Aaron uyo, Exodus 16:1-3; 5:20, 21; 14:12; Psalm 105:40; 78:14-28
2. Abasi ama ọñwọñọ ndinọ uyo eke otode ke Heaven edi, idighe ndiyọ unana mmọ ikpọñ, edi ndinyūñ ndomo ñkop uyo mmọ nse, Exodus 16:4, 5; Deuteronomy 8:3, 16
3. Se Abasi akadade añwam mmọ ke usen ke usen ama onyūñ ayarade owut ete ke edi Abasi okosioño mmọ ke isoñ Egypt, Exodus 16:6; Matthew 6:11; Ñwed Mbon Philippi 4:19
4. Moses ama etiñ ọnọ mmọ ete ke mme ñkuni mmọ inemke Abasi esit, Exodus 16:7-9
5. Ubọñ Abasi ama ayarade ọnọ nditọ Israel ke ini Enye eketiñde ikọ ọnọ mmọ, emi owut ndifiak nsọñọ nte ke edi Abasi akada mmọ usuñ, Exodus 16:10-12
6. Ema enọ ikukpa ke mbubreyo ye manna ke usenubok nte ekemde kpukpru owo, Exodus 16:13-15; Numbers 11:7-9; Joshua 5:10-12; Nehemiah 9:19-21; Eriyarare 22:18
7. Ema enọ mbet ke abaña manna ye nte ekpekponode usen Sabbath ndida ndomo nsukibuot mmọ, Exodus 16:16-31
8. Ema enim eso manna nte nsinsi ñkpọ eriti ke abaña edibok emi Abasi okobokde mmọ, Exodus 16:32-36.

SE EKPEPDE EBAÑA

Emen Ido Obukidem Edomo Ye Ido Abasi

Ke akwa erikan ke ididuot inyañ ama ekebe, ikebigihike ke ini ñkpọ-ntibe efen okoworode ọnọ nditọ Israel. Nduyo nditọ Israel edi ukem-ukem ye uwem anditiene-Christ. Ke nnyin isañade ikesim “mme mbiet ñkpọ ntibe wilderness” enam nnyin ibe iduk ke idomo nditim ndomo mfiok ebuana nnyin ye Abasi ye esit nnyin ñko. Ifure ye ata oyohọ inemesit odu ke itọñde isañ nnyin nte anditiene-Christ, emi enye ekemede ndibọ ntua ha oto oyobio emi otode akpa-utatan; ndien ibohoke nnyin inyene ata nsọñ-nda ndifiok se Abasi edide ọnọ nnyin, okoñ onyūñ akan kpukpru ñkpọ efen, inyūñ inyene ata okposọñ mkpe-mbiere ndisọñ nda iso, edi mmem-mmem ñkpọ nnyin ndimem, ndien ke esit nnyin, nnyin itọñ ntak ifiak edem ika Egypt.

Isañ usen ita ke akpa-utatan ekeme ndinam owo okop nsat-itọñ nte enye mikemeke ndiyọ. Ke akpanikọ nditọ Israel ekesuk eyoyom akpa ebiet emi mmọ ekpekutde mbit-mbit mmọñ eñwọñ ndisuk nsat-itọñ mmọ. Edi mmem-mmem ñkpọ ndifiok nte ke ekikere mmọ ama okpu, ke ini idim oro okonode ndot-ndot mmọñ ke ini akpanade edi edinam mmọñ. Emi ekedi idomo ọnọ mmọ. Nte Abasi ekedi eke mmọ ke akpanikọ? Nte Enye eyekpeme mmọ ke kpukpru usuñ mmọ? Mme ñkpọ-ntibe emi eketienede edem ama owut unana erikan ye unana mbuotidem mmọ.

Ndot-Ndot Me Inem Mmọñ

Se ukpuhore emi odude ke idaha nditọ Israel ye owo Abasi, Moses. Mmọ esuk enye uyo enyūñ etiñ mme idiok ikọ edian enye; edi enye eseme ọnọ Jehovah. Emi otim ayarade owut akwa ukpuhore emi odude ke owo obukidem ye owo Abasi. Kiet oyohọ ye eseme, ndot-ndot ye unana esit ekom; edi enye eken inyeneke mme ñkpọ emi ke esit esie, sia enye enyenede Idim Mmọñ emi mikpuhọ, Ebiet-odudu ye uñwam emi edide esie kpukpru ini, ye Utọñ emi obioñode ọnọ eseme esie. Ndot-ndot mmọñ edi ukem uwut-ñkpọ mme idomo, mme mfuhọ, mkpaña ye mme ntak urua emi osimde kpukpru owo ke uwem emi. Edi anditiene-Christ enyene Enye emi enye ekemede ndibine ke mme ini afanikọñ man enyene ubohọ ye idonesit.

Ata akwa erikan ke uwem, nte edisaña mbe ke Ididuot Inyañ ekedide, ekeme ndiworọ ndi erikan emi otode ke mme afanikọñ emi otibide okposuk edi nte nnyin isañade, ke nnen-nnen usuñ. Edi ke kpukpru mben mmọñ Merah eto okori do, emi ke ini emende esin ke mmọñ anam mmọ enem enyūñ eniñe. Eto? Ke akpanikọ edi ntre; eto emi minyeneke ikọñ, esibede enye ke idiok usuñ ana iferi nte mbit-mbit ye ofum ukwọ ekemede ndinam enye akabare

edi akwa ñkpọ mfiomo, ima, mfuho, kpa ye oro onyūn osuk edi ufen kros Eyen Abasi. Oto ke mme mfon emi odude ke Usio-isop emi ekedepde ke Kros, nnyin imekeme ndinyene uñwam emi iyomde ke ini afanikōn ke uwem emi. Eto emi, Qbōn okowutde Moses edi ediye ndise ye mme edidiqōn emi Christ adade esin ke uwem mme andinim ke akpanikō, oto ke Kros esuene Esie ye eriset ke mkpa Esie. Eto oro ke idemesie inyeneke odudu erikok ñkan mbat emi Jesus akadade eyet ke enyin owo-nnan, me mmōn Jordan emi Naaman ekeyerede onyūn asana ke udōn akpamfia esie. Ndimen eto oro nsin ke mmōn ekedi edinam ndiyarade mbuotidem ye ñkop-uyo emi akadade eti iborọ edi.

Mme Ewuhọ Emi Ekenode Mbemiso Mbet Mme Levi

Abasi ama anam ewuhọ ye mme edu edinam ke ini emi qnọ ke ufōn Israel ye nda-usuñ kpa nte Ibet emi ekeodinode ke Obot Sinai, edi idaha edu-uwem emi ekenode tqnọ ke eritōn (Exodus 15:25, 26). Edinọ Ibet ke Obot Sinai ekedi idaha efen ndiyarade Abasi ye uduak Esie. Ewuhọ emi ekenode mbemiso ebop akpa itie-uwa ke akai-ikot, otim qfon ke ndiwut ata spirit emi okodude ke ibet emi ekenode mme Levi. Ewuhọ emi akasaña ye eñwōn qnọ owo eke edinimde enye ete ke baba udōn Egypt kiet idisimke enye ndien Jehovah eyedi andikok ye andikpeme esie. Emi edi kiet ke otu ikpọ mme eñwōn emi nnyin isōnode ida ke ini udōn ye idomo.

Isań Ndika Ke Akwa Akai-ikot Sin

Nditọ Israel ekenam nna ke Elim koro obube mmōn 12 ye etak eyop 70 ema edu do. Ibhike nte asaña-isań nduñre emi edide ata owo Abasi, okokut ebiet emi enye onimde ke akpanikō ete edi ebiet emi mmō ekenamde nna. Enye etiñ ete ke otu mme obube-mmōn oro 9 ke esuk enana iñwañ ndien ntan akpa-utatan ifukke mmō. Etak eyop 70 ema ekori ekabare akai emi mme anditop ekenyenede ediwak okuk.

Edi nditọ Israel etōn ntak esuk-uyo! Ke ini enye emi, ema emen Aaron esin nte ntak mfina mmō. Nditọ Israel ema edomo ndinim nte ke edi Moses ye Aaron ekeda mmō eworọ ke Egypt. Mme utibe-ñkpọ ema edi se mmō ekpenimde ke akpanikō, ke esisit ini ama ekebe, mmō ema efiak ebine akani edu-uwem unana edinim ke akpanikō. Ke ntak emi, Abasi ama anam utibe-ñkpọ kpukpru usen ke otu mmō man oto do mmō enyene idiōn ebuaana Abasi ye mmō ke ini ke ini. Ke esiode ikukpa emi enode mmō ke utibe usuñ efep, Enye ama qnọ mmō manna kpukpru usen ke udia mmō.

Kpukpru mme ikọ emi mmō eketiñde ama owut ete ke mmō ema emek itie-ufin mmō ke Egypt ekan itie mmō ke akai-ikot ye eñwōn ke abaña isōn emem ye eduek emi anade qnọ mmō ke iso. Mmō ikpokoduhe ke ata unana, koro mmō ema eda ediwak ufene eworọ ke Egypt. Eyet emi mmō eketuade enọ Moses ye Aaron, “Akpakam qfon nnyin ndikpa ke ubok Jehovah,” eketie nte mmō ema enyime ndikpekpa nto kiet ke otu mme ufen emi Abasi akadade amia Egypt, ekan nte itie mmō eketiede. Ke ntak unana ime ye unana edinim ke akpanikō, mmō efube inyene emi mme asua mmō emi ekesobode ekenyenede! Utọ unana esit ekom ye unana nditi mfon ye odudu Abasi edi ñkpọ emi owo mikpenimke ke akpanikō tutu nnyin iwōnre ise mme esit nnyin inyuñ ikut se ikpedude do ke mikpedihe mfon Abasi.

Ntut-Utōn Nditọ Israel

Edinọ manna ñko ekedi ndidomo ñkop-uyo nditọ Israel. Ke usenubok, mmō ekenyene nditañ nte ekemde mmō ke usen oro ikpōn, owo kiet omer kiet. (Omer kiet etie nte mbahade ita ke itie inañ ke udomo-ñkpọ emi edide ebok kiet). Ke oyohọ usen itiokiet ke urua, mmō ekenyene nditañ awak akan man ekem mmō ke usen Sabbath sia ndomo kiet mididuhe ke usen nduok-odudu emi. Manna emi eketañde enim tutu edem usen ekenyene ndiduk ndōn ndien ifonke inọ mmō ndidia, edi enye emi eketañde ke oyohọ usen itiokiet eyesuk qfon tutu Sabbath. Eyo eyefop onyūn atara manna emi okosuhode ke isōn ke mmō ema eketañ nte ekemde mmō, ndien ñko ekeme ndisañ enye ke ñkpọ usañ uyo nte ndom uyo ekededi emi edade mkpasip enam. Enye akasaña ye mbara usen ubok, ndien kpa ye oro enye okososon ndien ekeme ndikok enye ke ukok-ñkpọ me nditetem ke mme uduñ mmō.

Kpukpru mme ñkpọ emi ekedi man ekpep nditọ Israel akamba ukpep-ñkpọ. Mmō ikananake mbuotidem ke Abasi ndinọ mmō udia ikpōn, edi mmō ema eda udia emi nte ata akpan ñkpọ emi mmō ekenyenede ndida ndu uwem, ndien ke ntre Abasi ama osuhore mmō onim onyūn amia mmō ufen ke unana udia, ndien obok mmō ke udia emi mmō mikofikpe, man Enye anam mmō efiok ete ke owo iduhe uwem ito ke uyo ikpōn-ikpōn edi ada kpukpru ikọ emi qworode Abasi ke inua odu.

Akpa ukpep-ñkpọ ekedi ndinam mmō ebuot idem ye Abasi kpukpru usen ke abaña mme unana mmō. Jesus ama ekpep mbet Esie ndibon Akam Qbōn emi ofuri owo efiokde emi Enye okodohode mmō ebeñe ebaña udia mmō ke usen ke usen. Abasi oyom nnyin ibuot idem ye Enye ke kpukpru ñkpọ ofuri ini! Nnyin inyene odudu ke ini nnyin ikutde mmem-idem nnyin ndien idi itiene Enye iyom uñwam.

Ukpep-ñkpọ efen ekedi ñkop-uyo. Nsio-nsio mme owo ema ewut unana mmō ndida mbet Abasi nte akpan ñkpọ unana edibuot idem ke ikọ Esie, ukem-ukem nte idiok iton ye edisin esit mmō ke ñkpọ owo, ke nditañ awak akan udomo emi akanade ekem mmō ke usen kiet ye ndiworọ ñka ñkatañ manna ke usen Sabbath. Unana ñkop-uyo mmō ama ada mme ikọ ubiomikpe oto Abasi qnọ mmō, edi akpanikō nte ke edi mbom Esie ikpōn okobioñ Enye ndisibe mmō mfep ke ntak idiok-ñkpọ mmō.

Owo Ekededi Eke Onyime

Ediyarade mfonido Abasi emi ke usen ke usen ekedi mbiet edidiŋ efen emi Abasi ɔnɔde nditɔ Esie ke usen ke usen, emi edide akwa ukpep-ŋkpɔ ɔnɔ nnyin. Manna ekedi mbiet Christ, Ikɔ Abasi. Jesus ɔkɔdɔhɔ ete Imɔ idi Uyo Uwem. Enye okoto ke Heaven osuhɔre edi man ɔnɔ mmɔ emi edinimde Enye ke akpanikɔ enyuŋ ekopde uyo Esie uwem. Ndien Uyo oro ŋko, enyene nditaŋ enye kpukpru usen edieke iyomde ufɔn Esie. Nditɔ Israel ekpeketak ke akai-ikɔt edieke Abasi mikpedaha uyo emi otode Heaven ibɔk mmɔ; ndien kpukpru ukpɔn ekpetak edieke Jesus mikpɔsuhɔkere ito ke Heaven idi inyuŋ iyak uwem Esie inɔ ke uwem ofuri ererimbot. Manna ama odu ekem kpukpru owo (Exodus 16:18); ye akwa ikot Eti-mbuk, “owo eke amade,” ɔsɔŋ eñwɔŋ ndibe nduk ke nsinsi uwem ɔnɔ kpukpru owo, eren, ñwan ye ekpri eyen emi edinyimede utibe-ŋkpɔ Mfon.

Edidiŋ usenubɔk ada udori ɔnɔ ofuri ɔyɔhɔ usen. Ke ini owo osobode ye Abasi ke usenubɔk, mbemiso mme mbubehe ye ŋkpɔ uwem emi eke usen oro efina enye, enye ama oduk ediomɔ onyuŋ ɔbɔ edidiŋ emi edibighide osuŋ usen oro. Ndien ekikere usen nnyin edi ukem-ukem nte mme uwem nnyin. Edieke nnyin iyomde manna eke heaven ke ñtɔŋ uwem nnyin, kpukpru mme isua uwem nnyin emi enɔde nnyin ke isɔn eyeyɔhɔ ye edidiŋ onyuŋ asaŋa ɔkɔyɔhɔ ye ubɔn ntaŋ-ndɔk ŋka ebiet iduŋ nnyin emi nnyin ididarade ye Ɔbɔn ye Andinyaŋa nnyin ke nsinsi.

MME MBUME

1. Nso edidiŋ ke nnyin ikpebeŋe idem ndibɔ nto ke “mbufiɔk akai-ikɔt ”?
2. Nso ke nditɔ Israel ekenam ke ini mmɔ eke kutde ete ke mmɔn Marah ikɔfɔnke inɔ mmɔ ndida nnam ŋkpɔ?
3. Nso ke Moses akanam? Ndien nso ke ekpenam mfin emi oto ke uwut-ŋkpɔ esie?
4. Tiŋ ke ibuot, me ke ikɔ idem fo se ikesinɔde ke mbet ye ewuhɔ emi ekenɔde mbon Israel ke ini emi.
5. Nso oruk akwa eñwɔŋ ke ewuhɔ emi akakama?
6. Ke ini Israel ekesukde uyo ini efen, mmɔ ekekere ete ke mmimɔ itiŋ mfina oro ye anie? Eketim etiŋ ikɔ emi edian anie?
7. Nso ikedi ntak eseme emi?
8. Abasi ɔkɔbɔrɔ didie?
9. Tiŋ mme ŋkpɔ emi ewetde ke itie Ñwed emi owutde nnyin ete ekenɔ manna oro ke utibe usuŋ.
10. Nso oruk akwa ukpep-ŋkpɔ abaŋa edikpono usen Sabbath ke ekpep ke ini emi?